

KOHELETHU

Maündũ Mothe nĩ ma Tũhũ

¹ Ici nĩcio ciugo cia Mũrutani, mūrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki kũu Jerusalemu:

² “Maündũ mothe nĩ ma tũhũ! Īĩ nĩ ma tũhũ!”

Ūguo nĩguo Mũrutani ekuuga.

“Ti-itherũ nĩ ma tũhũ mũtheri!

Maündũ mothe nĩ ma tũhũ.”

³ Mündũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ onaga harĩ wĩra
ũrĩa wothe arutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa?

⁴ Rũciaro rũmwe rwathira-rĩ, nĩ rũngĩ rũũkaga,
no rĩrĩ, thĩ ĩtũũraga o ho nginya tene na tene.

⁵ Riũa rĩrathaga na rĩgathũa,
ningĩ rĩgacooka na ihenya kũrĩa rĩrathagĩra.

⁶ Rũhuho rũhurutanaga rwerekeire mwena wa gũthini,
na rũgacooka rũkeerekera mwena wa gathigathini;
rũthiiaga o rũgĩthiũrũrũkaga rũtegũtigithĩria,
o rũgĩcookaga njĩra-inĩ yaruo.

⁷ Njũũ ciothe cĩĩitagĩrĩra iria-inĩ,
no rĩrĩ, iria rĩtirĩ hĩndĩ rĩiyũraga.

O kũu njũũ ciumaga,
nokuo icookaga.

⁸ Maündũ mothe marehanagĩra mĩnoga
ĩrĩa ĩtangĩweteka.

Riitho rĩtirĩ hĩndĩ rĩiganagia kuona,
o na kana gũtũ gũkaigania kũigua.

⁹ Maündũ marĩa maanakorwo kuo no mo macookaga
gũkorwo kuo rĩngĩ,

2

Ikeno no cia Tūhū Mūtheri

¹ Ndeĩrire na ngoro yakwa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ũka rĩu, nĩngũkũgeria na ikeno nĩgeetha nyone nĩ ūndũ ũrĩkũ mwega.” No rĩrĩ, o naguo ūndũ ūcio warĩ o wa tūhū.

² Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Mĩtheko o nayo nĩ ũrimũ. Naguo ũhoru wa gwĩkenia-rĩ, ngĩyũria nĩ wa bata ũrĩkũ?”

³ Ndaageririe ũrĩa ingĩkenia mwĩrĩ wakwa na ndibei, o ndongoretio nĩ ngoro yakwa na ũũgĩ, ngĩhĩmbĩria ũkĩgu, ngĩenda kũmenya nĩ ūndũ ũrĩkũ andũ maagĩrĩrwo nĩ gwĩka gũkũ thĩ matukũ-inĩ o macio manini ma muoyo wao.

⁴ Nĩndarutire mawĩra manene: Ngĩyakĩra nyũmba, na ngĩhaandĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ. ⁵ Nĩndathondekire mĩgũnda na kũndũ gwa kũhurũkwo, na ngĩhaanda mĩtĩ ya mĩthemba yotha ya matunda kuo. ⁶ Ngĩcooka ngĩhingĩrĩria tũria twa maaĩ twa kuunithagĩria maaĩ kũrĩa mĩtĩ iyo yakũragĩra. ⁷ Ningĩ ngĩgũra ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na nĩ ndaarĩ na ngombo ingĩ iria ciaciariirwo gwakwa mũciĩ. O na nĩ ndaarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng’ombe gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. ⁸ Nĩndacookanĩrĩrie betha na thahabu, na indo cia bata iria cia athamaki o na cia mabũrũri. Ningĩ ngĩgĩa na aini a arũme na a andũ-a-nja, o na thuriya nyingĩ mũno: maũndũ marĩa makenagia ngoro ya mũndũ. ⁹ Nĩ ūndũ ūcio ngĩneneha na ngĩtonga mũno gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. Thĩinĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, ũũgĩ wakwa ndaarĩ o naguo.

¹⁰ Naguo ūndũ o wotha ũrĩa maitho makwa meriragĩria ndierigagĩrĩria kũwĩka;
o na ningĩ ngoro yakwa ndiamĩrigĩrĩrie gĩkeno o na kĩrĩkũ.

Nĩgũkorwo ngoro yakwa nĩyakenagĩra mawĩra makwa mothe,
naguo ũndũ ũcio nĩguo warĩ irĩhi rĩa wĩra wakwa wothe.

¹¹ No rĩrĩa ndaarorire mawĩra marĩa mothe ndaarutĩte na moko makwa,
o na ũrĩa ndetungumanĩtie ngĩmaruta,
ngĩona atĩ maũndũ mothe nĩ ma tũhũ, no ta gũteng'eria rūhuho;
gũtirĩ kĩndũ mũndũ angĩgũna nakĩo gũkũ thĩ.

Ũũgĩ na Ũkĩgu no cia Tũhũ

¹² Nĩngĩ ngĩcooka ngĩhũgũra nĩguo ndĩcũũranie ũhoro wa ũũgĩ,

o na wa ũgũrũki, na wa ũkĩgu.

Atĩrĩrĩ, nĩ atĩa ũngĩ mũthamaki ũrĩa ũcookagio ithenya rĩa ũrĩa ũngĩ
angĩĩka ũteekĩtwo?

¹³ Hĩndĩ ĩyo ngĩkĩona atĩ ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra ũkĩgu,
o ta ũrĩa ũtheri ũrĩ mwega gũkĩra nduma.

¹⁴ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩonaga kũrĩa arathiĩ,
no mũndũ mũkĩgu athiagĩra nduma-inĩ;

no ngĩcooka ngĩmenya

atĩ o eerĩ makoragwo nĩ ũndũ o ro ũmwe.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo ngĩkiuga na ngoro yakwa atĩrĩ,

“Ũndũ ũrĩa ũkoraga mũndũ mũkĩgu o na nĩ no ũkaangora.

Ũũgĩ wakwa-rĩ, ũkĩng'unĩte na kĩ?”

Ngĩkiuga atĩrĩ na ngoro yakwa,

“Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.”

¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa mũũgĩ, o ta mũndũ ũrĩa mũkĩgu, ndagatũũra aririkanagwo;

nĩgũkorwo matukũ-inĩ marĩa magooka o eerĩ nĩ-makariganĩra.

Kohelethu 2:17 5 Kohelethu 2:26

Hĩ, mündũ ũrĩa mũũgĩ akuuaga o ta mündũ ũrĩa mũkĩgu!

Mĩnoga no ya Tũhũ

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthũũra gũtũũra muoyo, tondũ wĩra ũrĩa ũrutagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa warĩ wa kũnjiguithia kĩahe. Wotho warĩ wa tũhũ, o ta gũteng'eria rūhuho.

¹⁸ Ngĩgĩthũũra maũndũ mothe marĩa ndenogeetie namo gũkũ thĩ kwaraga riũa, tondũ no nginya ngaamatigĩra ũrĩa ũgooka thuutha wakwa. ¹⁹ Ningĩ nũũ ũũĩ kana ũcio ũgooka ithenya rĩakwa agaakorwo arĩ mündũ mũũgĩ kana arĩ mündũ mũkĩgu? No rĩrĩ, nĩwe ũkaarũgamĩrĩra wĩra ũrĩa ndaanetungumania nagueo ngĩtũmagĩra ũũgĩ wakwa gũkũ thĩ kwaraga riũa. Ũndũ ũcio o nagueo no wa tũhũ.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa ikĩambĩrĩria kũũrwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa wĩra wakwa wotho wa mũnoga ũrĩa ndaarutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa. ²¹ Tondũ mündũ no arute wĩra wake na ũũgĩ, na ũmenyo, na kũũhĩgĩra maũndũ, no rĩrĩ, no nginya acooke atige kĩrĩa gĩotho agĩta nakĩo kũrĩ mündũ ũngĩ ũtakĩnogeire. Ũndũ ũyũ o nagueo no wa tũhũ, na nĩ mũtino mũnene. ²² Mündũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ oonaga harĩ wĩra ũrĩa wotho arutaga, na mũnoga, na gwĩtungumania kũrĩa anetungumania nakuo gũkũ thĩ kwaraga riũa? ²³ Nĩgũkorwo matukũ make mothe, wĩra wake nĩ wa ruo na kĩahe; o na ũtukũ, meciiria make matihurũkaga. Ũndũ ũcio o nagueo no wa tũhũ.

²⁴ Mündũ-rĩ, ndarĩ ũndũ ũngĩ mwega angĩka ũkĩrĩte kũrĩa na kũnyua, na gũkenera wĩra wake. Ũndũ ũyũ o nagueo ngĩona atĩ uumĩte guoko-inĩ kwa Ngai, ²⁵ nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũrĩa kana gũkena Ngai atarĩ ho? ²⁶ Ngai aheaga mündũ ũrĩa ũmũkenagia maũndũ ma ũũgĩ, na ũmenyo, na gĩkeno, no mündũ ũrĩa mwĩhia akamũhe wĩra wa gũcookanĩrĩria na kwĩgĩra ũtonga, nĩguo acooke

aūnenganīre kūrī mūndū ūrīa ūmūkenagia. Ūndū ūcio o naguo no wa tūhū, o ta gūteng'eria rūhuho.

3

O Ūndū na Ihinda Rīaguo

¹ Atīrīrī, o ūndū nī ūrī ihinda rīaguo,
na o ūndū o wothe wīkagwo gūkū thī nī ūrī mahinda maguo:

² kūrī hīndī ya gūciarwo na hīndī ya gūkua,
hīndī ya kūhaanda na hīndī ya kūmunya kīrīa
kīhaande,

³ hīndī ya kūūraga na hīndī ya kūhonia,
hīndī ya gūtharia na hīndī ya gwaka,

⁴ hīndī ya kūrīra na hīndī ya gūtheka,
hīndī ya gūcakaya na hīndī ya kūina,

⁵ hīndī ya kūhurunja mahiga na hīndī ya kūma-
cookanīrīria,

hīndī ya kūhīmbīria na hīndī ya kwaga kūhīmbīria,

⁶ hīndī ya gūcaria na hīndī ya kūūrīrwo nī indo,
hīndī ya kūiga, na hīndī ya gūte,

⁷ hīndī ya gūtembūra na hīndī ya gūtuma,
hīndī ya gūkira na hīndī ya kwaria,

⁸ hīndī ya kwenda na hīndī ya gūthūūra,
hīndī ya mbaara na hīndī ya thayū.

⁹ Mūruti wa wīra-rī, nī uumithio ūrīkū oonaga harī gwītungumania gwake? ¹⁰ Nīnyonete mathīina marīa Ngai aheete andū nīguo mathīinikage nī mo. ¹¹ Ngai oombire kīndū o gīothe kīrī gīthaka hīndī yakīo. Nīngī nīekīrite ūhoro wa tene na tene ngoro-inī cia andū; no andū matingīhota kūmenya wīra ūrīa Ngai arutīte kuuma kīambīrīria nginya kīrīkīrīro. ¹² Nīnjūū atī gūtīrī ūndū ūngī mwega andū mangīika ūkīrite gūkena na gwīka

maündũ mega rĩrĩa rĩothe megũtũũra muoyo. ¹³ O na ningĩ ngamenya atĩ mündũ o wothe angĩrĩa na anyue, na akenere gwĩtungumania gwake, kũ nĩ kĩheo kuuma kũrĩ Ngai. ¹⁴ Nĩnjũũ atĩ ũndũ ũrĩa wothe Ngai ekaga nĩ wagũtũũra nginya tene; ndũngĩongerereka kana ũnyihanyiihe. Ngai awĩkaga nĩgeetha andũ mamwĩtigagĩre.

¹⁵ Ũrĩa gũtariĩ rĩu noguo gwatariĩ tene,
na ũrĩa gũgaatuĩka thuutha-inĩ noguo gwatariĩ mbere iyo;
nake Ngai acaragia atĩ ũndũ ũrĩa wahĩtũkire ũcooke o ro ho.

¹⁶ O na ningĩ ngĩona ũndũ ũngĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa:
Handũ harĩa haatuuagĩrwo ciira-rĩ, waganu warĩ ho,
na ho handũ harĩa ha kĩhooto-rĩ, waganu warĩ ho.

¹⁷ Ngĩira atĩrĩ na ngoro yakwa,
“Ngai nĩwe ũgaaciirithia
andũ arĩa athingu na arĩa aaganu,
tondũ nĩgũgakorwo ihinda rĩa o ũndũ o wothe wĩkagwo gũkũ thĩ,
o na ihinda rĩa wĩra o wothe.”

¹⁸ Ningĩ ngĩciiria atĩrĩ, “Ha ũhoro wa andũ-rĩ, Ngai amageragia nĩgeetha mone atĩ mahaana o ta nyamũ.

¹⁹ Maündũ marĩa makoraga mündũ no mo makoraga nyamũ; mündũ na nyamũ makoragwo nĩ ũndũ o ro ũmwe: O ta ũrĩa mündũ akuuaga, noguo nyamũ ikuaga. Mihũmũ ya mündũ na nyamũ no ĩmwe; mündũ ndarĩ handũ akĩrĩte nyamũ. ũndũ o wothe nĩ wa tũhũ. ²⁰ Mündũ na nyamũ mathiiga o kũndũ kũmwe; othe moimĩte tĩri-inĩ, na othe macookaga o tĩri-inĩ. ²¹ Nũũ ũũĩ kana hihi roho wa mündũ wambataga na igũrũ, naguo roho wa nyamũ ũgaikũrũka na thĩ?”

²² Nĩ ũndũ ũcio ngĩona atĩ hatirĩ ũndũ mwega harĩ mündũ ũkĩrĩte gũkenera wĩra wake, tondũ rĩu nĩrĩo igai

riake. Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmũcookia rĩngĩ nĩguo one ũrĩa gũgeekĩka thuutha wake?

4

Kũhinyĩrĩrio, Kwĩnogia, na Kwaga Arata

¹ Ningĩ nĩndarorire na ngĩona kũhinyanĩrĩria kũrĩa gwathiiaga na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa:

Ngĩona maithori ma arĩa ahinyĩrĩrie,
na matirĩ na mũndũ wa kũmahooreria;
arĩa maamahinyagĩrĩria nĩo maarĩ na ũhoti,
no acio maahinyagĩrĩrio matiarĩ na mũndũ wa kũma-
hooreria.

² Tondũ ũcio ngiuga atĩ andũ arĩa akuũ,
o acio marĩkitie gũkua,
nĩmakenaga gũkĩra arĩa marĩ muoyo,
o acio marĩ muoyo o na rĩu.

³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwega gũkĩra acio eerĩ
nĩ ũrĩa ũtarĩ mũciare,
o ũcio ũtoneete ũũru
ũrĩa wĩkagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

⁴ Ningĩ ngĩona atĩ wĩra wothe na maũndũ marĩa mũndũ agĩĩaga namo moimanaga na mũndũ kũiguĩra mũndũ wa itũũra riake ũiru. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng'eria rūhuho.

⁵ Mũndũ mũkĩgu enyiitanagĩria moko,
akeyananga we mwene.

⁶ Nĩ kaba mũndũ akorwo na kĩndũ kĩnini na akorwo na ũhooreri,
gũkĩra gwĩtungumania agĩe na indo nyingĩ,
na gũteng'eria rūhuho.

⁷ Ningĩ ngĩona ũndũ wa tũhũ gũkũ thĩ kwaraga riũa:

⁸ Kwarĩ na mũndũ watũũraga arĩ wiki;
ndaarĩ na mũriũ kana mũrũ wa nyina.
No rĩrĩ, aatũũraga etungumanagia,

no maitho make matiaiganagwo nĩ ũtonga.
Eyŭiririe atĩrĩ, “Nũũ ũratũma ndĩtungumanie ũũ, na noge,
na nĩ kĩĩ kĩratũma ndiime ikeno?”
Ũndũ ũcio o naguo nĩ wa tũhũ,
no wĩra wa gũthĩĩnĩka!

- ⁹ Nĩ kaba andũ eerĩ gũkĩra ũmwe,
tondũ nĩmoonaga uumithio mwega wa wĩra wao:
¹⁰ Ũmwe angĩgũa thĩ-rĩ,
mũratawe no amuo.
No rĩrĩ, mũndũ angĩgũa thĩ na ndarĩ na wa kũmuoya-rĩ,
kaĩ ũcio nĩ wa kũiguĩrwo tha-ĩ!
¹¹ Ningĩ-rĩ, andũ eerĩ mangĩkoma hamwe nĩmaiguithana-
gia ũrugarĩ.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota kũigua ũrugarĩ atĩa arĩ o
wiki?
¹² Mũndũ ũmwe no akĩrio hinya,
no andũ eerĩ no mahote kwĩgitĩra.
Mũhĩndo mũrame na ndigi ithatũ ndũngĩtuĩka narua.

Ũthii wa-na-Mbere no wa Tũhũ

¹³ Nĩ kaba mũndũ mwĩthĩ mũthĩĩni no nĩ mũũgĩ,
gũkĩra mũthamaki mũkũrũ no nĩ mũkĩigu, ũrĩa ũtangĩ-
taarĩka. ¹⁴ Mũndũ mwĩthĩ ũcio no akorwo oimĩte njeera
agatuuo mũthamaki, kana akorwo aaciarirwo arĩ mũthĩĩni
o kũu ũthamaki-inĩ wake. ¹⁵ Ngĩkĩona atĩ andũ arĩa
othe matũũraga na magathiiagĩra gũkũ thĩ kwaraga riũa
maarũmirĩire mwanake ũcio mũthĩĩni, o ũcio wacookire
ithenya rĩa mũthamaki. ¹⁶ Andũ arĩa othe maathagwo
nĩwe matingĩtarĩka. No rĩrĩ, andũ arĩa mookire thu-
utha wake matiakenirio nĩ ũcio wacookire ithenya rĩa
mũthamaki. Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ, o ta gũteng'e-
ria rũhuho.

5

Ikaraga Wītigīrīte Ngai

¹ Atīrīrī, ceemaga ūgītoonya nyūmba ya Ngai. Gūkuhīrīria na kūigua ndeto ciake nī kwega gūkīra igongona rīrīa rīrutagwo nī andū arīa akīgu, tondū matimenyaga nī ūūru mareeka.

² Tiga kūhiūha kwaria ūtambīte gwīciiria, ndūgetīkīrie ngoro yaku īhiūhe kwaria ūndū mbere ya Ngai.

Ngai arī igūrū,
nawe ūrī gūkū thī,
nī ūndū ūcio nyīlhagia ciugo ciaku.

³ O ta ūrīa mīhang’o mīngī itūmaga mūdū aroote-rī, ūguo no taguo mūdū mūkīgu aingīlhagia mīario.

⁴ Hīndī īrīa wehīta mwīhītwa harī Ngai, ndūkanahūthīrīrie kūūhingia. Nī ūndū we ndakenagio nī andū akīgu; hingagia mwīhītwa waku. ⁵ Nī kaba kwaga kwīhīta, gūkīra kwīhīta na kwaga kūhingia mwīhītwa.

⁶ Ndūkareke kanua gaku gatūme wīhie. Ndūkanoigīre mbere ya mūtūmwo wa hekarū atīrī, “Mwīhītwa wakwa ndehītire na mahītia.” Nī kī kīngītūma ūrakarie Ngai na uuge waku, nake athūkie wīra wa moko maku? ⁷ Irooto nyingī na ciugo nyingī nī cia tūhū. Nī ūndū ūcio ikaraga wītigīrīte Ngai.

Ūtonga no wa Tūhū

⁸ Ūngīkoona mūthīni akīhinyīrīrio, na akaagithio ciira wa ma na kīhooto būrūri-inī, ndūkanamakio nī maūdū macio; nīgūkorwo mūnene ūmwe aroragwo nī mūnene ūngī, na igūrū wa acio eerī nī harī angī anene kūmakīra.

⁹ Uumithio wa būrūri nī wa andū othe; o na mūthamaki we mwene oonaga uumithio kuuma migūnda-inī.

¹⁰ Mūdū ūrīa wothe wendeete mbeeca ndarī hīndī aci-iganagia;

nake ũrĩa wotho wendeete ũtonga ndaiganagwo nĩ
kĩrĩa oonaga.

Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ O ũrĩa indo ikĩragĩrĩria kuongerereka,
noguo arĩa macirĩaga mongererekaga.

Mwene cio agunĩkaga nakĩ,
tiga o gũciĩrorera na maitho?

¹² Toro wa mũndũ ũrĩa ũrutaga wĩra nĩ mwega,
o na angĩrĩa irio nini kana nyingĩ,
no ũingĩ wa indo cia gĩtonga
ndũrekaga kĩone toro.

¹³ Nĩnyonete ũndũ mũũru na wa kĩaha gũkũ thĩ
kwaraga riũa:

ũtonga ũrĩa mũndũ eigagĩra ũkaya kũmũthũkia we
mwene,

¹⁴ kana ũtonga ũrĩa ũthiraga na njĩra ya mũtino,
atĩ angĩgaaciara kahĩ,
gatiĩrĩ kĩndũ kangĩgaya.

¹⁵ Mũndũ oimaga nda ya nyina arĩ njaga,
na o ũguo okaga, noguo athiiaga.

Ndarĩ kĩndũ o nakĩ kiumanĩte na wĩra wake
agaakuua na moko make.

¹⁶ Ũndũ ũyũ o naguo nĩ mũũru, na wa kĩaha:

Atĩ o ũrĩa mũndũ okaga, noguo athiiaga,
nake-rĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ egunaga naguo,
kuona atĩ enogagĩria o rũhuho?

¹⁷ Matukũ-inĩ make mothe arĩagĩra nduma-inĩ,
arĩ na gũtangĩka kũnene, na kũhinyĩrĩrĩka, o na
marakara.

¹⁸ Ngĩcooka ngĩmenya atĩ nĩ wega na nĩ kwagĩrĩire mũndũ arĩage na anyuuage, na akenagĩre gwĩtungumania gwake arĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa matukũ-inĩ manini ma gũtũura muoyo marĩa aheetwo nĩ Ngai, tondũ rĩu nĩrĩo igai rĩake. ¹⁹ Na ningĩ-rĩ, mũndũ o wotho angĩheo ũtonga na indo nĩ Ngai, na amũhotithie gũcikenera, nake aamũkĩre igai rĩake na akenio nĩ wĩra wake-rĩ, kũu nĩ kĩheo aheetwo nĩ Ngai. ²⁰ Ti kaingĩ mũndũ ũcio ataranagia ũhoru wa matukũ ma muoyo wake, tondũ Ngai nĩamũikaragia arĩ na gĩkeno ngoro-inĩ.

6

¹ Na rĩrĩ, nĩnyonete ũndũ ũngĩ mũũru gũkũ thĩ kwaraga riũa, naguo nĩuritũhagĩra andũ mũno: ² Naguo nĩ atĩ Ngai aheaga mũndũ ũtonga, na indo, o na gĩtĩio, agakoragwo na kĩndũ o kĩrĩa gĩothe ngoro yake ĩngĩrĩrĩria, no rĩrĩ, Ngai akaaga kũmũhotithia gũcikenera, no mũndũ ũngĩ mũgeni nĩwe ũcikenagĩra handũ hake. Ũndũ ũyũ nĩ wa tũhũ, na nĩ ũndũ mũũru na wa kĩahe.

³ Mũndũ no agĩe ciana igana rĩmwe na atũũre mĩaka mĩingĩ; no rĩrĩ, o na angĩtũũra ihinda iraaya atĩa, angĩkorwo ndangĩkenera ũgaacĩru wake na aage gũthikwo wegarrĩ, nguuga atĩrĩ, mũndũ ũcio akĩrĩtwo nĩ kĩhuno. ⁴ Kĩhuno kĩu gĩũkaga kĩrĩ tũhũ, na gĩgathĩĩ nduma-inĩ, na rĩitwa rĩakĩo rĩkahumbĩrwo nĩ nduma o ro ĩyo. ⁵ O na gũtuĩka gĩtionire riũa kana gĩkĩmenya ũndũ o na ũrĩkũrĩ, nĩkĩgĩaga na ũhurũko gũkĩra mũndũ ũcio: ⁶ ĩĩ, tiitherũ o na angĩtũũra mĩaka ngiri ĩmwe maita meerĩ, na aage gũkenera ũgaacĩru wake. Githĩ othe matigĩthiia o handũ hamwe?

⁷ Mũndũ arutaga wĩra wotho na kĩyo nĩguo aiyũrie kanua gake,
no gũtirĩ hĩndĩ ngoro yake ĩiganagia.

⁸ Mündũ mũũgĩ-rĩ,
 akĩrĩte mündũ mũkĩĩgu na kĩ?
 Nike mündũ mũthĩĩni ũrĩa ũmenyete gũikarania na andũ
 arĩa angĩ-rĩ,
 egunaga na kĩ?

⁹ Nĩ kaba kĩa maitho marona,
 gũkĩra kwangangio nĩ merirĩria.
 Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ,
 o ta gũteng'eria rūhuho.

¹⁰ Kĩndũ gĩothe kĩa nakorwo kuo kĩa heirwo rĩitwa,
 nake mündũ nĩamenyekete ũrĩa atariĩ;
 gũtirĩ mündũ ũngĩhota gũkararania
 na ũrĩa ũrĩ hinya kũmũkĩra.

¹¹ O ũrĩa ciugo iraingĩha,
 noguo ituĩkaga cia tũhũ,
 naguo ũndũ ũcio ũgunaga mündũ na kĩ?

¹² Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya maũndũ marĩa magĩrĩire
 mündũ mũtũũrĩre-inĩ wake, matukũ mothe ma muoyo
 wake manini na ma tũhũ marĩa aniinaga magathira o
 ta kĩa ruru? Nũũ ũngĩmwĩra ũrĩa gũkaahaana gũkũ thĩ
 kwaraga riũa aarĩkia kwehera?

7

Ũũgĩ

¹ Nĩ kaba rĩitwa rĩega gũkĩra maguta marĩa manungi wega,
 na mũthenya wa gũkua gũkĩra mũthenya wa gũcia-
 rwo.

² Nĩ kaba gũthĩĩ nyũmba irĩ na macakaya
 gũkĩra gũthĩĩ nyũmba irĩ na ndĩa,
 nĩgũkorwo gĩkuũ nĩkĩo mũthia wa andũ othe;
 nao andũ arĩa marĩ muoyo nĩmakĩge ũndũ ũcio
 ngoro-inĩ ciao.

- ³ Nĩ kaba kĩa gũkĩra mĩtheko,
tondũ gũtuka gĩthiithi nĩgũtũmaga ngoro yagĩre.
- ⁴ Ngoro cia andũ arĩa oogĩ irũmbũyagia nyũmba ĩrĩ na
macakaya,
no ngoro cia andũ arĩa akĩigu irũmbũyagia nyũmba
ĩrĩ na ikeno.
- ⁵ Nĩ kaba kũigua irũithia rĩa mündũ ũrĩa mũũgĩ,
gũkĩra gũthikĩrĩria rwĩmbo rwa andũ arĩa akĩigu.
- ⁶ O ta ũrĩa mũigua ĩtũratũrĩkaga ĩrĩ rungu rwa nyũngũ,*
no taguo mĩtheko ya andũ arĩa akĩigu ĩtariĩ.
Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.
- ⁷ Ũhinyanĩrĩria ũtũmaga mündũ mũũgĩ akĩige,
narĩo ihaki rĩgathũkia ngoro.
- ⁸ Nĩ kaba kĩrĩkĩrĩro kĩa ũndũ gũkĩra kĩambĩrĩria kĩaguo,
na gũkirĩrĩria nĩ kwega gũkĩra mwĩtĩio.
- ⁹ Tigaga kũhiũha kũrakara na ngoro yaku,
nĩ ũndũ marakara maikaraga ngoro-ĩnĩ cia andũ arĩa
akĩigu.
- ¹⁰ Ndũkorie atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmaga matukũ ma tene
makorwo marĩ mega gũkĩra maya?”
Nĩgũkorwo ti ũũgĩ kũũria ũguo.
- ¹¹ Ũũgĩ, o ta igai, nĩ mwega
na nĩũteithagia arĩa marĩ muoyo.
- ¹² Ũũgĩ nĩ mwĩgitio,
o ta ũrĩa mbeeca irĩ mwĩgitio,
no rĩrĩ, wega wa ũmenyi maũndũ nĩ ũyũ:
atĩ ũũgĩ nĩtũtũragia ũrĩa ũrĩ naguo muoyo.

* 7:6 Mwaki wa mũigua o na watũratũrĩka ndũrĩ ũrugarĩ wa kũigana hĩndĩ
ya heho.

¹³ Ta cūrania ūrīa Ngai ekīte:

Kīrīa ogometie-rī,

nūū ūngīhota gūkīrūnga?

¹⁴ Hīndī īrīa mahinda marī mega, kenaga;

no rīrī, rīrīa mahinda magūthūūkīra, ūrīrikanage
atīrī:

Ngai nīwe ūtūmaga

maūndū macio meerī matwarane.

Nī ūndū ūcio mūndū ndarī ūndū angīmenya

wīgīi mūtūūrīre wake wa thuutha-inī.

¹⁵ Mūtūūrīre-inī ūyū wakwa wa tūhū, nīnyonete
maūndū maya meerī:

mūndū mūthingu no akue o na arī mūthingu,

nake mūndū mwaganu agatūūra muoyo ihinda
iraaya o na arī mwaganu.

¹⁶ Tiga gūthinga makīria,

o na kana kūūhīga makīria:

ūkwenda kwīniina nīkī?

¹⁷ Tiga kwagana makīria,

kana gūkīiga:

ūkwenda gūkua hīndī yaku itakinyīte nīkī?

¹⁸ Nī wega kūrūmia ūndū ūmwe,

na ndūkarekie ūcio ūngī.

Mūndū ūrīa mwītigīri-Ngai nīetheemaga maūndū
macio meerī.

¹⁹ Ūūgī wīkīraga mūndū mūūgī hinya,

agakīra aathani ikūmi marī itūūra-inī inene.

²⁰ Gūtīrī mūndū mūthingu gūkū thī,

ūrīa wīkaga o wega mūtheri na ndehagia.

²¹ Ndūgathikagīrīrie ūrīa wothe andū maraaria,

tondū wahota kūigua ndungata yaku īgīkūruma:

22 nĩgũkorwo ngoro-inĩ yaku nĩũũĩ
atĩ mahinda maingĩ wee mwene wanaruma andũ arĩa
angĩ.

23 Maũndũ macio mothe ndamatuĩririe na ũũgĩ, ngiuga
atĩrĩ,
“Nĩnduĩte itua rĩa kũgĩa na ũũgĩ.”

No rĩrĩ, ũndũ ũcio warĩ kũraya na nĩ.

24 O ũndũ ũrĩa wothe ũngĩtuĩka nĩguo, ũũgĩ-rĩ,
nĩũraihĩririe mũno na nĩmũhithe makĩria:
nũũ ũngĩũmenya?

25 Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũra meciiria makwa harĩ ũmenyi,
na gũtuĩria, na kũmaatha ũũgĩ, na mũtabarĩre wa
maũndũ
na ndaũkĩrwo nĩ ũkĩngu wa waganu,
na ũgũrũki wa ũrimũ.

26 Ningĩ ngĩona ũndũ mũrũrũ gũkĩra gĩkuũ,
naguo nĩ mũndũ-wa-nja ũrĩa ũhaana ta mũtego,
o ũrĩa ngoro yake ihaana mũtego wa kũgwatia,
namo moko make makahaana ta mĩnyororo.
Mũndũ ũrĩa ũkenagia Ngai nĩakehonokia harĩ mũndũ-wa-
nja ũcio,
no mũndũ ũrĩa mwĩhia nĩakagwatio nĩwe.

27 Mũrutani ekuuga atĩrĩ, “Ŭndũ ũyũ nĩguo menyete:
“Ngĩringithania ũndũ ũmwe na ũrĩa ũngĩ nĩguo menye
mũtabarĩre wa maũndũ-rĩ,

28 o ngĩethaga ũguo
na ndione-rĩ:
Nĩndonire mũndũ mũrũme ũmwe mũrũngĩrĩru harĩ
arũme ngiri,
no ndionire mũndũ-wa-nja o na ũmwe mũrũngĩrĩru
thĩinĩ wao othe.

29 Ŭndũ ũyũ noguo nyonete:
Ngai oombire mũndũ arĩ mũrũngĩrĩru,

no andũ nĩmecarĩirie maũndũ maingĩ ma wara.”

8

¹ Nũũ ũtariĩ ta mũndũ ũrĩa mũũgĩ?

Ningĩ nũũ ũngĩmenya gũtaũra maũndũ?

Ũũgĩ nĩguo ũtũmaga ũthiũ wa mũndũ ũkenge,
na ũgatũma gũthita gĩthiithi gwake kũgarũrũke.

Athĩkagĩra Mũthamaki

² Nguga atĩrĩ, athĩkagĩra rĩathani rĩa mũthamaki, nĩ
ũndũ nĩwehĩtire ũrĩ mbere ya Ngai.* ³ Ndũkahiũhage
kwehera harĩ mũthamaki. Ndũgekage ũndũ mũũru,
nĩgũkorwo we ekaga ũndũ ũrĩa ũngĩmũkenia. ⁴ Na tondũ
uuge wa mũthamaki ũrĩ hinya-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũũria
kĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũreka?”

⁵ Mũndũ ũrĩa wotho wathĩkagĩra watho wake ndakoona
ũũru,
nayo ngoro ya mũndũ mũũgĩ ikũũranaga gwathĩkĩra
mũthamaki
ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire, ningĩ na njĩra irĩa yagĩrĩire.

⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wotho nĩ ũrĩ ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire,
na njĩra irĩa yagĩrĩire ya kũwĩka,
o na gũtuĩka thĩĩna wa mũndũ nĩũmũritũhagĩra
mũno.

⁷ Tondũ gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya maũndũ marĩa
makaamũkora-rĩ,
nũũ ũngĩmwĩra maũndũ marĩa magooka?

⁸ Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gwatha rũhuho agirie rũhuru-
tane;
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũgirĩrĩria
mũthenya wake wa gũkua.

* 8:2 Andũ nĩmehĩtaga marĩ mbere ya Ngai atĩ nĩmarĩkoragwo marĩ
ehokeku.

O ta ūrĩa gūtarĩ mündũ ūheagwo rūũtha hĩndĩ ya mbaara, ūguo noguo waganu ūtangĩhonokia mündũ ūrĩa ūwĩkaga.

⁹ Maündũ macio mothe nĩndamoonire, o ndĩrutanĩirie kũmenya ūhoru wa maündũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa. Nĩ kũrĩ hĩndĩ mündũ agĩaga na ūhoti wa gwithaga andũ arĩa angĩ, nake agethũkia we mwene.

¹⁰ O na ningĩ ngĩona andũ arĩa aaganu magĩthikwo, o acio maathiiaga na makoima handũ-harĩa-haamũre, nao magakumagio kũu itũura-inĩ inene kũrĩa meekagĩra maündũ macio. Ūndũ ūyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ Rĩrĩa gwĩka ūuru kwaga kũherithio narua-rĩ, ngoro cia andũ ikĩragĩrĩria gũthugunda gwĩka ūuru. ¹² O na mündũ mwaganu angĩka maündũ mooru maita igana na atũũre muoyo ihinda iraaya-rĩ, nĩnjũũ na ma atĩ andũ arĩa metigĩrite Ngai nĩmakona maündũ mega, o acio ma-hooyaga marĩ mbere ya Ngai. ¹³ No rĩrĩ, tondũ andũ arĩa aaganu matiĩtigagĩra Ngai-rĩ, matikoona maündũ mega, na matukũ mao matikaraiha ta kĩruru.

¹⁴ Na nĩ kũrĩ ūndũ ūngĩ wa tũhũ wĩkĩkaga gũkũ thĩ: naguo nĩ atĩ andũ arĩa athingu nĩmakoragwo nĩ maündũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ arĩa aaganu, ningĩ atĩ andũ arĩa aaganu nĩmakoragwo nĩ maündũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ arĩa athingu. Ūndũ ūyũ o naguo, nguga atĩrĩ, no wa tũhũ. ¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio ngũgaathĩrĩria gĩkeno kĩa mūtũrĩre, tondũ gũtirĩ ūndũ ūngĩ mwega wa mündũ gũkũ thĩ kwaraga riũa gũkĩra kũrĩa, na kũnyua, na gũkena. Nakĩo gĩkeno gĩtũũre kĩrũmanĩrĩire nake wĩra-inĩ wake matukũ mothe ma muoyo marĩa Ngai amũheete gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁶ Rĩrĩa ndeerutanĩirie kũmenya ūhoru wa ūũgĩ na kuona wĩra ūrĩa mündũ arutaga gũkũ thĩ, tondũ nĩ kũrĩ mündũ maitho make matoonaga toro mũthenya kana

ūtukū, ¹⁷ hīndī īyo ngīkiona maūndū marīa mothe Ngai ekīte. Gūtīrī mūndū ūngīhota kūmenya ūrīa gūthiia na mbere gūkū thī kwaraga riūa. O na mūndū angītūirīa na kīyo gīake gīothe, ndangīhota kūmenya gītūmi kīa ūndū ūcio. O na mūndū mūūgī angītua atī nīoī, ndangīhota gūtaūkīrwo kūna nī ūndū ūcio.

9

Gīkuū Gūkaga kūrī Andū Othe

¹ Nī ūndū ūcio ngīcūūrania ūhorō wa maūndū macio mothe na ngiona atī andū arīa athingu na arīa oogī, o hamwe na mawīra mao, marī moko-inī ma Ngai, no rīrī, gūtīrī mūndū ūngīmenya kana nī wendo, kana nī rūmena rūmwetereire. ² Andū othe marīikagīrīria o ūndū ūmwe: kīrīkīrīro kīa andū arīa athingu na arīa aaganu, kīa andū arīa ega na arīa ooru, kīa andū arīa matethaahītīe na arīa methaahītīe, na kīa andū arīa marutaga magongona na arīa matarutaga gīothe no kīmwe.

O ta ūrīa mūndū mwega atarīī,

ūguo noguo mūndū mwīhia atarīī;

o ta ūrīa arīa mehītaga na mīhītwa matarīī,

ūguo noguo arīa metigagīra kwīhīta na mīhītwa matarīī.

³ Ūyū nīguo ūūru ūrīa ūkoragwo maūndū-inī mothe marīa mekīkaga gūkū thī kwaraga riūa: Andū othe marīikagīrīria o ūndū ūmwe. O na ningī ngoro cia andū ciyūrīte ūūru, na ūgūrūki ūkaagīa ngoro-inī ciao rīrīa marī muoyo, na thuutha-inī magakua. ⁴ Mūndū ūrīa wothe ūrī gatagatī ka arīa marī muoyo arī na kīrīgīrīro; na rīrī, nī kaba ngui īrī muoyo gūkīra mūrūūthi mūkuū!

⁵ Nī ūndū andū arīa marī muoyo nīmooī nīmagakua,
no arīa makuīte matirī ūndū mooī;
na matirī kīheo kīngī metereire,

o na matiririkanagwo, nīmariganīire.

⁶ Wendani wao, na rūmena rwao,
o na ūiru wao nīithirīte biū;
na gūtīrī hīndī īngī magaacooka kūgīa na handū
maūndū-inī marīa mothe mekagwo gūkū thī
kwaraga riūa.

⁷ Thiī, ūrīe irio ciaku ūkenete, na ūnyue ndībei yaku
ūcanjamūkīte ngoro, nīgūkorwo ihinda rīrīrī nīrīo Ngai
etīkīrīte wīra waku. ⁸ Wīhumbage nguo cia rangi mwerū
hīndī ciothe, na wīhakage maguta mūtwe hīndī yothe.*
⁹ Tūūranagīai na gīkeno na mūtumia ūcio waku wen-
deete, matukū mothe ma muoyo ūyū wa tūhū marīa
Ngai akūheete gūkū thī kwaraga riūa, o matukū macio
maku mothe ma tūhū. Nī ūndū rīrīrī nīrīo igai rīaku
mūtūūrīre-inī waku, o na gwītungumania-inī gwaku ūrī
gūkū thī kwaraga riūa. ¹⁰ Ūndū ūrīa wothe ūngīona wa
gwīka na guoko gwaku-rī, wīke na hinya waku wothe,
tondū mbīrīra-inī kūrīa ūrorete, gūtīrī kūruta wīra kana
gwīciiria, kana kūmenya maūndū, o na kana ūūgī.

¹¹ Nīnyonete ūndū ūngī gūkū thī kwaraga riūa:
Atī andū arīa marī ihenya tio mahootanaga ihenya-inī,
na arīa marī hinya tio mahootanaga mbaara-inī,
o na arīa oogī tio moonaga irio,
na arīa mooī maūndū mūno tio magīaga na ūtonga,
o na kana andū arīa oogī makaheo gītīto;
no rīrī, ihinda na mweke nī cia andū othe.

¹² O na ningī, gūtīrī mūdū ūngīmenya rīrīa mūtino
ūngīmūkora:
Tondū o ta ūrīa thamaki inyīitagwo na mūtego mūūru,
o na ta ūrīa nyoni inyīitagwo na gīkerenge,

* ^{9:8} Ayahudi maakūngūyagīra ciathī ciao na kwīhumba nguo njerū cua na
kwīhaka maguta mūtwe.

ũguo noguo andũ manyiitagwo nĩ mahinda mooru
marĩa mamakinyagĩrĩra materĩgĩrĩire.

Ũũgĩ nĩ Mwega Gũkĩra Ũkĩgu

¹³ Ningĩ ngĩona ũũgĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa ũrĩa wa-
makirie mũno, watarii ũũ: ¹⁴ Hĩndĩ ĩmwe nĩ kwarĩ itũũra
inini, na rĩarĩ na andũ o anini thĩinĩ warĩo. Na mũthamaki
warĩ na hinya mũno akĩrĩũkĩrĩra, akĩrĩthiũrũkĩria, na
agĩaka rũirigo rwa kũrĩrigiicĩria, arĩũkĩrĩre. ¹⁵ Na rĩrĩ,
itũũra-inĩ riu nĩ gwatũũraga mũndũ mũthĩini no aarĩ
mũũgĩ, nake akĩhonokia itũũra riu na ũũgĩ wake. No rĩrĩ,
gũtirĩ mũndũ wacookire kũririkana mũndũ ũcio mũthĩini.
¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ, “Ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra
hinya.” No ũũgĩ wa mũndũ mũthĩini nĩũmenagwo, na
ciugo ciake itithikagĩrĩrio.

¹⁷ Ciugo cia ũhooreri cia mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩciagĩrĩire
ithikagĩrĩrio,
gũkĩra rĩanĩrĩra rĩa mũndũ ũrĩa wathaga irimũ.

¹⁸ Nĩ kaba ũũgĩ gũkĩra indo cia mbaara,
no rĩrĩ, mũndũ mwĩhia ũmwe nĩathũkagia maũndũ
maingĩ mega.

10

¹ O ta ũrĩa ngi nguũ itũmaga maguta manungi wega magĩe
na kĩheera kĩuru-rĩ,
noguo ũkĩgu mũnini ũkomagĩrĩria ũũgĩ na gĩtĩio.

² Ngoro ya mũndũ ũrĩa mũũgĩ yerekagĩra mwena wa ũrĩo,
no ngoro ya mũndũ mũkĩgu ĩkeerekera mwena wa
ũmotho.

³ O na rĩrĩa egũthiĩ na njĩra,
mũndũ mũkĩgu nĩoragwo nĩ meciiria make,
na akoonia mũndũ o wotha ũrĩa arĩ mũkĩgu.

⁴ Marakara ma mündũ ũrĩa wathanaga mangĩarahũka
igũrũ rĩaku,
ndũkoime harĩa ũrĩ;
ũhooreri no ũhoorerie mahĩtia manene.

⁵ Nĩ harĩ ũndũ mũũru nyonete gũkũ thĩ kwaraga riũa,
na nĩ ihĩtia rĩrĩa riumanaga na mwathi wa andũ:

⁶ Atĩ andũ arĩa akĩigu nĩmatũũgagĩrio mũno,
nao andũ arĩa itonga makanyihio.

⁷ Nĩnyonete ngombo igĩthiĩ ihaicĩte mbarathi,
nao ariũ a athamaki magathiĩ na magũrũ ta ngombo.

⁸ Mündũ ũrĩa wenjaga irima-rĩ, nĩwe ũkaarĩgũa;
nake ũrĩa ũtharagia rũthingo nĩkũrũmwo
akaarũmwo nĩ nyoka.

⁹ Mündũ ũrĩa wenjaga mahiga no agerwo ngero nĩmo;
nake ũrĩa watũraga ngũ no imũrehere ũgwati.

¹⁰ Ithanwa rĩngĩtuuha na rĩage kũnoorwo-rĩ,
mündũ nĩatũmagĩra hinya mũingĩ,
no ũũgĩ wa wĩra ũrehaga ũhootani.

¹¹ Nyoka ãngĩrũma mündũ ãtanathuuthĩrwo ãhoorere-rĩ,
hatirĩ bata kũrĩ mũmĩthuuthĩri.

¹² Ciugo cia kanua ka mündũ mũũgĩ nĩ cia ũtugi,
no mündũ mũkĩigu aniinagwo nĩ mĩromo yake
mwene.

¹³ Kĩambĩrĩria-inĩ ciugo ciake nĩ cia ũrimũ;
na kĩrĩkĩrĩro-inĩ nĩ cia ũgũrũki mũtheri:

¹⁴ nakedũ mündũ mũkĩigu no ciugo aingĩhagia.

Gũtirĩ mündũ ũũĩ ũrĩa gũkaahaana,

ningĩ nũũ ũngĩmwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa
mageekĩka thuutha wake?

- ¹⁵ Wĩra wa mũndũ mũkĩigu nĩũmũnogagia;
we ndamenyaga njĩra ya gũthiĩ itũũra-inĩ.
- ¹⁶ Bũrũri ũrĩa mũthamaki wakuo aarĩ ndungata,
na anene akuo marokagĩra kũrĩa o rũciĩnĩ kaĩ ũrĩ na
haaro-ĩ!
- ¹⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩwe bũrũri ũrĩa mũthamaki waku
aaciariĩtwo arĩ mũndũ wa gũtĩĩka,
na ũrĩa ariũ ake marĩĩaga irio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire:
nĩgeetha magĩe na hinya, na makanyua, no ti geetha
marĩĩo.
- ¹⁸ Mũndũ angĩkorwo arĩ kĩgũũta, mĩitĩrĩro ya nyũmba
yake nĩihocagĩrĩa;
namo moko make mangĩregera, nyũmba no yure.
- ¹⁹ Iruga rĩrugagwo nĩguo andũ makene,
nayo ndibei ikenagia muoyo,
no mbeeca nĩcio ihingagia maũndũ mothe.
- ²⁰ Ndũkanarume mũthamaki, o na meciiria-inĩ maku,
na ndũkanacuuke gĩtonga ũrĩ nyũmba yaku ya thĩĩnĩ,
tondũ nyoni ya rĩera-inĩ no ĩtware ciugo ciaku,
o na kana ĩrĩa ĩrĩ mathagu ĩheane ũhoro ũcio warĩtie.

11

Ũtaana na Kĩyo

- ¹ Ikia irio ciaku igũrũ rĩa maaĩ,
nĩ ũndũ thuutha wa matukũ maingĩ nĩũgaaciona
rĩngĩ.
- ² He andũ mũgwanja rwĩga, ĩĩ, o na ũhe andũ anana,

nīgūkorwo wee ndūngĩmenya mūtino ūrĩa ūngĩũka
būrūri-inĩ.

³ Matu mangĩiyūra mbura,
mamiuragia gūkū thĩ.

Mūtĩ ūngĩgūa na mwena wa gũthini, kana mwena wa
gathigathini,
o harĩa ūgũũaga, hau no ho ūikaraga.

⁴ Mündũ ūrĩa wothē ūcũthagĩrĩria rūhuho, ndahaandaga;
nake ūrĩa ūroraga matu, ndagethaga.

⁵ Tondũ ndũũ njĩra ĩrĩa rūhuho rūgeraga,
o na kana ūrĩa mwana athondekagwo nda-inĩ ya
nyina,
ũguo noguo ūtangĩmenya wĩra wa Ngai,
o we Mũũmbi wa indo ciothe.

⁶ Haanda mbeũ ciaku rūciinĩ,
na hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũkahurũkie moko maku,
nīgūkorwo ndũũ iria ikaagĩra,
kana nĩ ici, kana nĩ icio ingĩ,
kana hihi ikaagĩra o cieriĩ.

Ririkana Mũkũũmbi rĩrĩa ūrĩ Mwĩthĩ

⁷ Ūtheri nĩ mwega,
namo maitho nĩmakenagĩra kuona riũa.

⁸ Na rĩrĩ, mündũ o na angĩgĩtũũra muoyo mĩaka mĩingĩ
atĩa-rĩ,
nĩamĩkenagĩre yothe.

No nĩaririkanage matukũ ma nduma,
tondũ magaakorwo marĩ maingĩ.
Maündũ mothe magooka nĩ ma tũhũ.

⁹ Atĩrĩrĩ, wee mwanake ũyũ, kenagĩra ũnini waku,

na ũreke ngoro yaku ĩgũkenagie matukũ-inĩ ma wĩthĩ waku.
Thiia na mĩthiire ĩrĩa wĩyendeire na ngoro yaku,
o na ĩrĩa yonagwo ĩrĩ mĩega nĩ maitho maku,
no ũmenye atĩrĩ, harĩ maũndũ macio mothe,
Ngai nĩagagũciirithia.
¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, eheria gwĩtanga ngoro-inĩ yaku,
na weherie mathiĩna mwĩrĩ-inĩ waku,
tondũ wĩthĩ waku na hinya wa mwĩrĩ no cia tũhũ.

12

¹ Ririkanaga Mũkũũmbi
matukũ-inĩ ma ũnini waku,
mũiria wa matukũ ma thiĩna makinye,
na mĩaka ĩkuhĩririe rĩrĩa ũkoiga atĩrĩ,
“Kaĩ ndikenagĩra mĩaka ĩno-ĩ”:
² riũa na ũtheri,
na mweri na njata ĩtanatuĩka nduma,
namo matu matanacooka ho mbura yathira;
³ rĩrĩa aikaria a nyũmba makainaina,
nao arĩa marĩ hinya mainame,
rĩrĩa ithiĩ igaatiga gũthĩa nĩ ũndũ nĩ nini,
nao arĩa macũthagĩrĩria na ndirica matumanĩrwo nĩ
nduma;
⁴ rĩrĩa mĩrango ya kuumĩra barabara ĩkaahingwo,
na mũgambo wa gũthĩa ũnyiihe;
rĩrĩa andũ magookagĩrio nĩ mĩgambo ya nyoni,
no nyĩmbo ciao ciothe ikaaga kũiguĩka;
⁵ rĩrĩa andũ marĩ na guoya wa kũhaica igũrũ,
na mageetigĩra mogwati ma mabarabara-inĩ;
rĩrĩa mũtĩ wa mũrothi ũrutĩte kĩro,
nayo ndaahi ithiiaage ĩkururĩtie,
namo merirĩria mage hinya.

Hĩndĩ ĩyo mũndũ ainũke kũrĩa agaathũura tene na tene,
nao acakai mathiĩ magĩcakayaga njĩra-inĩ.

- ⁶ Ririkanaga Mũkũũmbi: mbere ya mũhĩndo wa betha
ũtanatuĩka,
o na kana mbakũri ya thahabu ĩtaanooragwo;
mbere ya ndigithũ gũthethererwo itherũkiro-inĩ rĩa maaĩ,
kana kũgũrũ kwa ngaari kuunĩkire gĩthima-inĩ,
⁷ naruo rũkũngũ rũcooke tĩri-inĩ kũrĩa ruoimire,
naguo roho ũcooke kũrĩ Ngai ũrĩa waũheanire.

- ⁸ “Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ! Nĩ ma tũhũ!” Ūguo nĩguo
Mũrutani ekuuga.
“Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ!”

Kĩrĩkĩrĩro kĩa Ūhoru

⁹ Mũrutani to kũũhĩga aarĩ mũũgĩ, no nĩ aarutire andũ
maũndũ. ¹⁰ Nĩacũũranirie na agĩtuĩria maũndũ, na agĩta-
banĩria thimo nyingĩ na mũbango. Mũrutani nĩatuĩririe
nĩgeetha one ciugo o iria ciagĩrĩire, na ũrĩa aandĩkire warĩ
mũrũngĩrĩru na wa ma.

¹¹ Ciugo cia andũ arĩa oogĩ nĩ ta mĩcengi, nayo mĩario
yao ĩcookanĩrĩrio ĩhaana ta nyambo ihũũrĩrwo wega
ikarũma, iheanĩtwo nĩ Mũrĩithi ũmwe. ¹² ĩtĩkĩra gũtaarwo,
mũrũ wakwa, ndũkaneeke ũndũ wa gũciongerera.

Ha ũhoru wa gũthondeka mabuku maingĩ-rĩ, ndũrĩ
mũthia, nakuo gũthoma mũno kũnogagia mwĩrĩ.

- ¹³ Rĩu-rĩ, maũndũ mothe nĩmarĩkĩtie kũiguuo;
kĩrĩkĩrĩro kĩa ũhoru ũcio wotho nĩ gĩkĩ:
Wĩtigĩre Ngai na ũrũmagie maathani make,
nĩ ũndũ gwĩka ũguo nĩkũhingia maũndũ mothe
marĩa mũndũ agĩrĩrũo nĩ gwĩka.
¹⁴ Nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithanĩria ũndũ o wotho
wĩkĩtwo,

hamwe na maũndũ mothe marĩa mahithe,
marĩ mega kana marĩ mooru.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63